

Рисунок 1. Прогноз інвестицій в аграрний сектор з районів Херсонської області

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ю.В.УШКАРЕНКО – аспірант, Херсонський ДАУ

Одним із головних напрямів підвищення ефективного розвитку харчової промисловості є широке впровадження та використання ринкового механізму господарювання. Підвищення ефективності функціонування харчової промисловості необхідно вирішувати у двох напрямках: перший – здійснення організаційних заходів, другий, економічних. До організаційних заходів слід віднести впровадження науково-обґрунтованих форм організації виробництва, прогресивної техніки і новітніх технологій, що сприятиме підвищенню інтенсивності ведення галузей харчової промисловості, підвищен-

ню продуктивності праці і зменшенню втрат продукції і непродуктивних витрат на її виробництво, зниженню собівартості продукції. Тобто необхідно привести в дію внутрішньогалузеві і внутрішньогосподарські резерви, піднести дисципліну виробництва і раціонально організувати процес праці.

В економічних заходах надзвичайно важливим є удосконалення механізму економічних відносин як на міжгалузевому, так і внутрішньогалузевому рівнях, які забезпечать дотримання закону вартості у формуванні цінові політики, враховують терміни обороту капіталу в галузях народного господарства при формуванні кредитної і податкової системи.

У період формування ринкових відносин у харчовій промисловості значна увага повинна бути зосереджена на створенні відповідних організаційно-економічних передумов, серед яких особливе місце мають зайняти таю ч них, як створення прогресивних форм господарювання на основі використання різних форм власності до оптимальних розмірів, формування науково обґрунтованого оподаткування товаровиробників рівня державного замовлення, створення розвинутої інфраструктури, спільних підприємств тощо.

Особливого значення набуває визначення оптимальної структури форм власності і господарювання, яка може бути забезпечена на основі роздержавлення і приватизації майна у різних її галузях.

Приватизація майна в агропромисловому комплексі здійснюється відповідно до законодавства України з питань приватизації з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі" від 10.07.96.

Приватизація майна державних підприємств здійснюється шляхом перетворення їх у колективні підприємства або у відкриті акціонерні товариства.

Приватизація майна державних сільськогосподарських підприємств, що виробляють вино та інші алкогольні напої, здійснюється шляхом перетворення їх у відкриті акціонерні товариства із збереженням у власності держави майна структурних підрозділів по виробництву готових алкогольних напоїв.

Приватизація майна підприємств харчової промисловості, які переробляють сільськогосподарську сировину, борошномельно-круп'яної та комбікормової промисловості здійснюється шляхом перетворення їх у відкриті акціонерні товариства. При цьому акціонерні товариства. При цьому зберігається товариства профільність, технологічна єдність виробництва та цілісність майнових комплексів і технологій. Розділ акцій цих підприємств між державними, колективними та іншими сільськогосподарськими підприємс-

твами здійснюється пропорційно до обсягів сировини, зданої на об'єкт приватизації в середньому за 5 років, що передують року приватизації, а ті, що існують менше 5 років, за час їх діяльності.

Цей процес за своїми кількісними та якісними ознаками повинен здійснюватися в кожній галузі харчової промисловості з урахуванням стратегічного значення виробленої продукції, специфічних організаційно-технічних, соціально-економічних, екологічних та інших особливостей розвитку і ефективного функціонування кожної з них. В усіх галузях харчової промисловості області мають широко розвиватися такі форми господарювання, як державні підприємства, акціонерні товариства, компанії, орендні колективи, приватні підприємства та ін.

Ринкові умови господарювання потребують створення відповідної інфраструктури ринку, яка має включати систему бірж, оптових і роздрібних торговельних домів, ярмарок, аукціонів, фірмових магазинів сільськогосподарських і переробних підприємств. З метою формування дієвого ринку необхідно забезпечити функціонування обласної аграрно-промислової біржі і перехід на умови біржової торгівлі з тим, щоб:

- забезпечити у короткий термін перехід до ф'ючерсних контрактів, які на підставі попиту і пропозицій визначатимуть ринковий рівень цін продукції агропромислового комплексу;

- провести роботу по запровадженню стандартизованого контракту (спож. Форвард) та стандартизації документів по укладенню угод;

- налагодити постійний маркетинг рівня цін та обсягів продажу як в області, так і за її межами та доводити інформацію до кожного товаровиробника;

- поставки сільськогосподарської продукції і продовольства за межі області здійснювати виключно через біржовий ринок з укладенням біржового контракту, що зумовить реальний рівень цін та засвідчить її конкурентну відкриту продажу;

- регіональні потреби у продовольчих ресурсах забезпечувати на тендерних умовах через аграрно-промислову біржу області;

- запровадити механізм конкурентної реалізації продукції через аграрно-промислову біржу;

- надати торговим домам функції брокерських контор товарної біржі.

Значного розвитку має набути формування спільних підприємств із зарубіжними фірмами, що сприятиме швидкому виходу вітчизняних товаровиробників на світовий продовольчий ринок. По Херсонській області це і ЗАТ "Спільне українсько-шведське підприємство "Саус-Фуд, Інк",

А у 1998р. на базі консервного заводу Скадовського району було створено дочірнє підприємство ЗАТ "Софія-цінні папери", СП "Хлібокомбінат Чаплинської райспоживспілки".

Характерною особливістю формування структури виробничого потенціалу переробної сфери АПК області має стати створення системи великих, середніх та малих підприємств, причому частка останніх повинна становити не менше половини у загальній їх кількості.

Таблиця 1 – Кількість малих підприємств у харчовій промисловості Херсонської області

Види промисловості	Роки				
	1995	1996	1997	1998	1999
Вся промисловість	112	107	317	390	518
Харчова промисловість	6	25	86	94	124
Борошномельно-круп'яна і комбікормова промисловість	3	2	-	19	27

Із таблиці видно, що за останні роки спостерігається тенденція за збільшенням кількості малих підприємств по Херсонській області. У 1999р. проти 1998р. їх кількість збільшилась на 31,9%.

Формування різноманітної структури підприємств харчової і переробної промисловості з різним рівнем концентрації виробництва є сприятливим фактором збільшення випуску продукції на високій конкурентній основі, що в свою чергу сприятиме зниженню витрат на її виробництво та підвищенню її якості до вимог світового ринку. Треба зазначити, що продовольчі товари вітчизняного виробництва, як правило, мають більш високу якість, ніж імпортовані, але поступаються їм у ціновій конкуренції, оскільки закордонна продукція дешевша і часто реалізується за демпінговими цінами.

Варто зазначити, що сучасна структура АПК області далека від досконалості і характеризується різким розбалансу ваним і невідповідністю в розвитку сировинної і переробної сфер, значним відставанням інфраструктурного їх забезпечення. Загальна нестача сировини і продукції є наслідком недостатніх інвестицій в ресурсомісткі технології. Тому в майбутньому, крім забезпечення більш раціонального використання усіх видів сировини, буде додаткове залучення у виробництво місцевих природних ресурсів та збільшення обсягів заготівель у населення. Крім того, розподіл коштів на розвиток комплексу нерівномірний, оскільки більша їх частина концентрується у сфері сільськогосподарського виробництва. Якщо загальний обсяг фінансових ресурсів складав у 1998р. 1465,0

млн.грн., то із цього обсягу фінансових ресурсів 691,2 млн.грн. приходилось на АПК і 387,0 млн.грн. на промисловість.

Роль і місце переробної сфери області повинно відповідати значенню харчової промисловості у життєдіяльних функціях людини. Заходи щодо підвищення розвитку переробних галузей повинні забезпечити значне зростання обсягів виробництва харчових продуктів на рівні від 2,7% до 4,9%. Оптимальний рівень переробної сфери в структурі АПК становитиме 45-50% загальної вартості його продукції. Серед заходів, що мають сприяти досягненню цього рівня, велику роль повинна відіграти раціоналізація територіальних пропорцій одночасно з підвищенням економічної ефективності виробництва. Ліквідація диспропорцій між сировинною базою і виробничими потужностями її переробки дозволить одержувати із перероблюваної сировини приблизно на 30-40% більше кінцевої продукції за інших умов.

Як відомо, ринок – це сфера обміну як система товарно-грошових відносин між виробниками і споживачами товарів і послуг.

В умовах різноманітних форм власності і господарювання ринок охоплює всі сфери діяльності і стає єдиною формою економічних зв'язків між товаровиробниками і споживачами. Головний принцип ринкової економіки – право будь-якого господарського суб'єкта вибирати доцільний вид економічної діяльності та здійснювати цю діяльність в будь-якій формі. Із цього виходить, що для впровадження ринкового механізму господарювання необхідно створювати умови, які забезпечують можливість функціонування ринкових відносин. Для цього необхідно, перш за все, усунути наявні значні недоліки і деформації розвитку харчової промисловості Херсонщини.

У першу чергу необхідно подолати значну техніко-технологічну відсталість переробних підприємств, бо морально застаріле і фізично зношене обладнання призводить до зростання собівартості продукції та зниження рентабельності виробництва; усунення диспропорції в інвестиційній політиці; створення сучасної розкиненої матеріально-технічної бази - найважливішої умови формування ринкового механізму господарювання в харчовій промисловості регіону.

Потрібна модернізація діючих підприємств, цехів з впровадженням сучасного високопродуктивного технологічного обладнання, енергозберігаючих технологій, які дозволяють поліпшити якість та поширити асортимент вироблюваної продукції, чим забезпечити конкурентоспроможність її на внутрішньому ринку та за його

го межами. При цьому першочергова увага повинна бути надана установці, розфасовці та зовнішньому виду готової продукції.

Потребує вдосконалення організація системи оптової та роздрібною торгівлі продуктами харчування. Забезпечення області продовольчими товарами здійснюється за прямими зв'язками. Тому виробник сам вивчає попит, організовує рекламу і внаслідок цього збільшує ціну на товари, тоді як в розвинених країнах створені системи великої оптової торгівлі через оптові продовольчі ринки, і оптовий покупець гарантує збут харчової продукції на економічно прийнятних умовах. Загалом доцільно створити ефективну систему оптової торгівлі продовольчими товарами, стимулювати розвиток внутрішньо-регіональних ринків продовольства у відповідності до специфіки агоресурсного потенціалу Херсонщини.

УДК 339.727.22

ВИБІР НАЙБІЛЬШ ОПТИМАЛЬНИХ НАПРЯМКІВ ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

С.В.ІСАСВА – аспірант, Херсонський ДТУ

Зростання ефективності виробництва, активізація інвестиційної діяльності і на цій основі підвищення інвестиційної привабливості промисловості України припускає необхідність вибору найбільш оптимальних напрямків використання інвестицій. Ця проблема тим більше актуальна, якщо врахувати значне відставання економіки України від розвинутих країн світу.

Для подолання економічного відставання країни необхідне обґрунтування шляхів виходу з економічної і, у тому числі, інвестиційної кризи. У цьому зв'язку необхідно мати чіткі уявлення про причини і наслідки інвестиційної кризи. На нашу думку, основними причинами можна вважати зниження навантаження виробничих потужностей, зменшення рентабельності основних активів і продажів, а також збільшення частки нерентабельних підприємств і окремих областей і ріст частки податкових вилучень із прибутку, що робить першочерговим поповнення оборотного кошту, а не довгострокові вкладення. Сюди ж варто віднести і ріст державних заборозпозичень на фінансовому ринку. Наслідками інвестиційної кризи є зниження конкурентноздатності товарів на світовому ринку, зниження можливостей економічного росту, збільшення числа аварій і витрат на ремонт і експлуатацію зношених фондів, зменшення по-